

Verslag Docentenavond Maatschappijleer

donderdag 13 februari 2020

‘Meer waarheid en nuance, meer inhoud en meer mildheid’, is de wens van de deelnemers aan de paneldiscussie aan het eind van de Docentenavond in de sfeervolle Gotische zaal van Paleis Kneuterdijk. Het thema van deze avond: de verhouding tussen media en politiek.

Na een enthousiast welkomstwoord van Pieter-Bas Beekman, hoofd Communicatie van de Raad van State, over de locatie waar wij ons bevinden, vertelt hij, passend bij het thema van deze avond, dat de Raad van State na de rechterlijke uitspraak over het stikstofdossier nu bij 98% van de Nederlandse bevolking bekend is.

Onder leiding van Myrthe Hilkens, vooral werkzaam als politiek strateeg, maken we kennis met de panelleden: Peter Kee, voormalig parlementair redacteur bij Buitenhof en Pauw en nu politiek duider voor het NPO Radio 1-programma De Nieuws BV van BNNVARA, Carla Joosten, al 30 jaar werkzaam op het Binnenhof en sinds 2000 parlementair journalist bij Elsevier, Daan Bonenkamp, hoofd Voorlichting van de D66 Tweede Kamerfractie en Sophie Hermans, VVD-Tweede Kamerlid en oud-voorlichter van Mark Rutte en Stef Blok.

Sophie Hermans vertelt dat het een wereld van verschil is om als voorlichter te spreken of als Kamerlid; zo heb je niemand die je souffleert en geef je, uit angst om fouten te maken, soms antwoorden die je niet wilt geven. Daan Bonenkamp vult aan dat Rob Jetten bij zijn eerste confrontatie met de pers – pas drie dagen in functie als fractievoorzitter – voor de veilige weg koos en daarmee een slechte start maakte die hem meteen de bijnaam ‘Robot Jetten’ opleverde.

Volgens Carla Joosten ging dat vroeger wel anders. Ze herinnert het publiek aan staatssecretaris Ien Dales die de opdringerige pers met haar handtasje wegmepte. Daarvoor zijn de huidige politici te bang, denkt Joosten. Ook vindt zij dat politici in een interview onafhankelijk zouden moeten kunnen spreken en niet moeten worden gestraft voor een eerlijk verhaal. Dit overkwam voormalig Tweede Kamerlid Sjoerd Potters (VVD) die na een interview met Elsevier werd teruggefloten door zijn fractie.

Peter Kee vertelt dat men bij het maken van een talkshow vooral op zoek is naar nieuws en spanning. De meeste kijkers hebben minder belangstelling voor een taai inhoudelijk verhaal. Het is lastig om te gaan met politici als gast omdat je ze enerzijds kritisch wilt bevragen, maar ze anderzijds niet te hard kunt aanpakken uit angst dat ze niet meer terug willen komen bij je programma. Op zich is faire kritiek geen probleem voor politici. Bij De Wereld Draait Door wilde Matthijs van Nieuwkerk geen politici meer aan tafel omdat ze met meel in de mond spraken, niet het eerlijke verhaal vertelden. Wel zijn politieke duiders welkom.

Een goede voorbereiding voorafgaand aan een interview op televisie is noodzakelijk. Zowel voor een redacteur als een voorlichter. Je hebt weinig aan een slecht voorbereide gast. Zo refereert Myrthe Hilkens aan een discussie tussen Frits Bolkestein en Hans van Mierlo in Buitenhof. Bolkestein had zich grondig voorbereid, Van Mierlo kwam onvoorbereid en maakte in de uitzending een relaxte indruk. Maar zei eigenlijk niets.

Myrthe Hilkens vraagt Daan Bonenkamp hoe een week van een voorlichter eruitziet. Belangrijk voor hem is wat het publiek van D66 vindt. Hij wil graag dat D66-politici in talkshows aan tafel zitten, zeker met de

verkiezingen in het achterhoofd. In vroegere tijden ging het meer om de inhoud en was er minder drive om te scoren. Nu gaat alles zoveel sneller en is de druk enorm.

Na de openhartige paneldiscussie is het tijd voor vragen uit het publiek.

Waarom ligt de nadruk in interviews zo op 'strijd' terwijl het in de politiek juist gaat om compromissen sluiten? Leerlingen op school zien de politiek vooral als een gevecht. Verwordt politiek zo niet tot spel? Daan Bonenkamp antwoordt dat mensen graag bij een winnaar willen horen en dat de kiezer graag strijd wil zien. Soms moet je dan een steen in de vijver gooien. Politiek wordt zo ook laagdrempeliger voor mensen. Sophie Hermans haakt aan met het voorbeeld van het debat tussen Rutte en Baudet aan de vooravond van de Europese verkiezingen. De VVD wilde een lang debat omdat ze niet wilde dat Baudet nog meer kiezers bij de VVD zou weghalen. De VVD wilde dit debat per se op inhoud winnen en dat lukte.

Een opmerking uit het publiek: onderzoeksjournalistiek op tv heeft te maken met bezuinigingen, aan talkshows geen gebrek. Er is minder aandacht voor de verdieping.

Carla Joosten stelt dat de toekomst voor de journalistiek die van de onderzoeksjournalistiek is. Talkshows borduren voort op die verhalen.

Tot slot is er nog discussie over het feit dat jongeren hun nieuws vooral online vinden; ongefilterd nieuws of juist veel misleidend nieuws. Het publiek vraagt steeds meer om emotie.

Daan Bonenkamp gunt politici een mildere behandeling. Politiek is een belangrijk vak. En in een afrekencultuur krijg je minder mensen die in de politiek willen gaan werken.